

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2013 roku

Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSR Agnieszka Czajkowska

Protokolant Marta Stańczak

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2013 roku w Strzelcach Opolskich

sprawy z powództwa N. S.

przeciwko M. S. i B. S.

o alimenty

I. zasądza od pozwanej M. S. na rzecz córki N. S., tytułem alimentów, kwotę po 500 zł (pięćset złotych) miesięcznie, płatną z góry do dnia 15-go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 07.11.2012 roku;

II. w pozostałym zakresie powództwo przeciwko M. S. oddala;

III. umarza postępowanie w stosunku do pozwanego B. S.:

IV. odstępuje od obciążania pozwanych zwrotem kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa, od uiszczenia których powódka była zwolniona, w pozostałym zakresie koszty postępowania między stronami wzajemnie znosi;

V. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Powódka N. S. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od matki M. S. alimentów w kwocie po 1.000,00 zł miesięcznie płatnych z góry do jej rąk do dnia 15 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 27.08.2012 r. Wniosła również o zabezpieczenie roszczenia na kwotę po 500 zł miesięcznie.

Z takim samym żądaniem w zakresie zasądzenia alimentów na swoją rzecz wystąpiła również przeciwko ojcu B. S..

Obie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W uzasadnieniu obu pozwów wskazano, że małżeństwo rodziców powódki zostało rozwiązane przez rozwód w dniu 17 czerwca 2011 roku. Sąd Okręgowy w Opolu zasądził na rzecz małoletniej wówczas powódki alimenty od ojca w wysokości po 1.000 zł miesięcznie. Nie ulega wątpliwości, że powódka nie może również w chwili obecnej utrzymać się samodzielnie. Jest bowiem uczennicą Liceum w K., przystępuje do matury, a po jej zdaniu zamierza podjąć studia w innym mieście. Od Świąt Wielkanocnych 2012 roku mieszka z ojcem na skutek nieporozumień z matką. Ojciec ponosi całkowite koszty jej utrzymania. Żądanie zasądzenia alimentów od dnia 27.08.2012 r. uzasadnia uzyskaniem w tym dniu pełnoletności. Miesięczne koszty własnego utrzymania powódka oceniła na kwotę 2.000 zł i jak dalej wskazała od czerwca 2011 r. (sprawa rozwodowa) nie zamieniły się jej usprawiedliwione potrzeby. Łączne koszty utrzymania domu,

w którym mieszka wraz z ojcem wynoszą ok. 600 zł (energia elektryczna - ok. 155 zł, gaz ok. 80 zł, woda ok. 60 zł, wywóz śmieci - ok. 64 zł, podatek od nieruchomości - 11 zł, pozostałe wydatki takie jak abonament RTV, opłaty za telefon - 160 zł). Szczegółowy wykaz wydatków rocznych i miesięcznych przedłożyła jako załącznik do pozwu. Wskazano tam, że na środki higieny i kosmetyki powódka wydaje miesięcznie 70 zł, koszulki i bluzki 80 zł, spodnie i spódnice 60 zł, bieliznę 90 zł, podkoszulki, 15 zł, swetry 13 zł, odzież zimową 25 zł, odzież wiosenno - jesienną 16 zł, kurtkę letnią 16 zł, buty 50 zł, odzież sportową 17 zł, żywność 912,50 zł, koszty utrzymania domu na osobę 200 zł, dojazd do szkoły 25 zł, wakacje letnie i zimowe 200 zł, rozrywki 50 zł, lekarstwa i rehabilitację 83 zł, wydatki szkolne i korepetycje 83 zł.

Postanowieniem z dnia 23.01.2013 r. udzielono powódce zabezpieczenia roszczenia kierowanego do M. S. na czas toczącego się postępowania zobowiązując matkę do łożenia kwoty po 500 zł miesięcznie na rzecz córki poczynając od dnia 07.11.2012 roku. Zażalenie pozwanej M. S. na powyższe postanowienie zostało oddalone postanowieniem SO w Opolu z dnia 05.03.2013 r. (sygn. akt: II Cz 221/13).

Podczas rozprawy w dniu 10.05.2013r. powódka cofnęła powództwo alimentacyjne przeciwko ojcu B. S., a roszczenie przeciwko matce ograniczyła do kwoty 800 zł miesięcznie. Pozwany B. S. wyraził zgodę na cofnięcie powództwa i oświadczył, że nie ma wobec córki roszczeń. Pozwana M. S. uznała żądania pozwu do kwoty 500 złotych miesięcznie zarówno podczas rozprawy, jak i w odpowiedzi na pozew z dnia 12.04.2013 r., w której wskazała, że podane w pozwie koszty utrzymania córki są znacząco zawyżone. Koszty bieżących opłat winny bowiem zostać podzielone na cztery dorosłe osoby - córkę i mieszkającego z nią ojca, jego konkubinę i brata. Zawyżone są wydatki na odzież w kwocie 450 zł miesięcznie, bieliznę w kwocie 1.080 zł rocznie, nowej odzieży zimowej, letniej czy jesienno - wiosennej na każdy sezon.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małżeństwo M. i B. S. zostało rozwiązane przez rozwód bez orzekania o winie wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu w dniu 17 czerwca 2011 roku - sygn. akt: I RC 556/11. Jednocześnie zasądzono na rzecz małoletniej wówczas powódki alimenty od ojca w wysokości po 1.000 zł miesięcznie płatne do rąk matki.

dowody: dokumenty zgromadzonych w aktach SO w Opolu o sygn. I RC 556/11

N. S. od kwietnia 2012 roku mieszka z ojcem. Matka wyprowadziła się w tym czasie z domu wspólnie zamieszkiwanego przez byłych małżonków i ich dzieci do mieszkania, jakie jej przyznano w podziale majątku wspólnego.

Powódka nie pracuje, jest uczennicą III klasy LO w K., aktualnie zdaje maturę. Po maturze pragnie kontynuować naukę na studiach w O. lub W.. Decyzji ostatecznej jeszcze nie podjęła. Planuje studiować medycynę. Bieżące koszty jej utrzymania ponosi ojciec. Mieszkają w domu jednorodzinnym w K.. Koszty utrzymania domu to: opłata za gaz: 800 zł włącznie z ogrzewaniem i nagrzaniem wody, opłata za energię elektryczną: 200zł; opłaty za wodę i ścieki 300-400 zł miesięcznie.

Powódka ma wrodzoną wadę serca, która jednak nie wymaga leczenia a jedynie wizyt kontrolnych u kardiologa, które odbywają się raz na 2 lata. Koszt wizyty to kwota ok. 200 zł.

We wspólnym gospodarstwie domowym mieszka również pełnoletni syn M.i B. S.- W.konkubina ojca. B. S.prowadzi własną działalność gospodarczą (...)i uzyskuje z tego tytułu dochód ok. 4000 zł netto miesięcznie. W. S.pracuje u ojca, ale jest to praca sezonowa. Nie dokłada się do kosztów utrzymania, które ponosi ojciec. Konkubina od roku nie pracuje, z uwagi na brak pracy. Posiada wykształcenie średnie. Firma ojca w okresie zimowym, od lutego do kwietnia, została zawieszona z uwagi na brak zleceń, a właściciel był zarejestrowany w PUP, nie pobierał zasiłku.

N. S. posiada majątek w postaci samochodem marki O. (...), o wartości 4000 zł i laptopa o wartości 1500zł, które kupił jej ojciec. Posiada również oszczędności w kwocie ok. 3500 zł ze zlikwidowanej lokaty oszczędnościowej, które przekazała jej matka.

dowody:

- zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały k:7;
- rachunek za gaz k:8;
- rachunek za energię elektryczną k:9;
- rachunek za usługi telekomunikacyjne k:10;
- zestawienie wydatków k:11;
- rachunek za wodę i kanalizację k:12;
- decyzja z dn. 23.01.2012 r. w sprawie podatku od nieruchomości k:13;
- zaświadczenie z PUP w K. z dn. 9 maja 2013r. k:99;
- zeznania N. S. k: 100
- zeznania M. S. k: 100 - 101

M. S.z zawodu (...), w kwietniu 2012 r. po rozwodzie i podziale majątku, wyprowadziła się z domu, gdzie mieszkała wspólnie z dziećmi N.oraz W.. Od tego czasu przekazywała na utrzymanie córki kwotę 200 zł miesięcznie. Od momentu udzielenia zabezpieczenia płaciła orzeczoną kwotę 500 zł miesięcznie i wyrównała zaległość od miesiąca listopada 2012 r. dopłacając po 300 zł do każdego miesiąca. Nie dokłada się w inny sposób do kosztów utrzymania córki np. nie uczestniczyła w pokryciu kosztów zakupu wyprawki do szkoły, ani w pokryciu kosztów związanych ze studniówką. W lipcu 2012 przekazała córce kwotę 2000 zł, w sierpniu 1300 zł, a w grudniu 4000 zł. Pieniądze pochodziły ze zlikwidowanej książeczki oszczędnościowej, założonej dla córki. Córka miała je otrzymać, gdy skończy 18 lat. Łącznie oszczędności opiewały na kwotę 6.000 zł i były tam gromadzone przez lata z kwot, które otrzymywała z różnych okazji np. I Komunii Świętej, czy też urodzin. Pozwana wpłacała tam również część pieniędzy ze swoich nagród w pracy.

Pozwana jest zatrudniona na stałą umowę o pracę jako (...)i zarabia ok. 2000 zł netto miesięcznie. Mieszkanie o powierzchni 45,38 m², które zajmuje jest jej własnością. Otrzymała je po podziale majątku wspólnego po rozwodzie.

Czynsz za mieszkanie wynosi 360 zł, opłata za wodę i ogrzewanie jest w czynszu. Opłata za prąd wynosi 80 złotych miesięcznie. Za gaz, co drugi miesiąc, powódka płaci 80 złotych. Dodatkowo ponosi opłaty za garaż w kwocie 80 złotych miesięcznie. Za TV, Internet i telefon płaci 104 zł miesięcznie, oraz opłaca abonament RTV w kwocie 18,64 zł miesięcznie (łącznie ok. 682,64 zł). Mieszka sama. Na wyżywienie wydaje ok. 400 zł miesięcznie, na środki czystości i kosmetyki ok. 100 zł miesięcznie, a na ubranie i obuwiu ok. 150 zł miesięcznie, na leczenie ok. 100 zł miesięcznie (łącznie 750 zł). Na utrzymaniu ma tylko córkę N.. Najstarszy syn jest samodzielny, młodszy syn W. jest pełnoletni, mieszka z ojcem, matka nie pomaga mu finansowo. Nie kwestionuje wysokości opłat, jakie wskazała córka. Jest osobą zdrową, przyjmuje na stałe jedynie leki na nerwicę, które kosztują ok. 80 zł miesięcznie.

Posiada majątek w postaci mieszkania i kwotę 60.000 złotych oszczędności, po podziale majątku.

dowody:

- zaświadczenie o wynagrodzeniu z dn. 01.02.2013 r. k:48 i 98;
- rachunek za energię elektryczną k:49;
- rachunek za gaz k:50;

- rachunek za czynsz k:51;
- rachunek za garaż k:52;
- rachunek za usługi telekomunikacyjne k:53;
- potwierdzenia przelewów z tyt. alimentów k:54-57;
- zeznania N. S. k: 100
- zeznania M. S. k: 100 - 101

Sąd zważył, co następuje;

Powództwo zasługuje w części na uwzględnienie.

Obowiązek alimentacyjny rodziców względem dzieci wynika z treści art. 133 § 1 krio, który stanowi, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymywać się samodzielnie, chyba, że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Obowiązek alimentacyjny jest konsekwencją obowiązku troski o prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy dziecka.

Ustalając zakres świadczeń alimentacyjnych Sąd uwzględnia zarówno usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 krio). Wykonywanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, może polegać w całości lub w części, na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego, w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokryciu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego (§2).

Na usprawiedliwione potrzeby dziecka składają się nie tylko elementarne aspekty związane z zaspokojeniem minimum egzystencji, takie jak wyżywienie, mieszkanie, odzież, higiena osobista, leczenie, ale również potrzeby związane z rozwojem duchowym i intelektualnym dziecka z uwzględnieniem jego wieku, uzdolnień i zainteresowań (patrz SN III CZP 91/06).

Zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego ocenia się z uwzględnieniem posiadanej przez niego wiedzy, umiejętności, możliwych do osiągnięcia przy dołożeniu przez niego należytej staranności. Świadczenia, do których rodzice są zobowiązani względem dzieci mogą mieć postać materialną bądź niematerialną. Przy określaniu świadczeń materialnych należy mieć na względzie możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanych, czyli co mogliby uzyskać przy pełnym wykorzystaniu swoich sił i możliwości zarobkowania. Świadczenia niematerialne wiążą się z kolei z osobistymi staraniami rodzica o rozwój i wychowanie dziecka. Określając obowiązek alimentacyjny zawsze należy mieć na uwadze, że dziecko ma prawo żyć na równej stopie życiowej ze swoimi rodzicami i rodzice mają obowiązek mu to zapewnić. Oznacza to, że rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami. Jednak w sytuacji, gdy możliwości zarobkowe zobowiązanego rodzica są ograniczone, nie można obciążać go obowiązkiem alimentacyjnym w zakresie przewyższającym te możliwości, doprowadzając go tym samym do niedostatku i niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb.

W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 krio), przy zachowaniu reguł wynikających z art. 135 krio. Poprzez pojęcie „stosunków” należy rozumieć okoliczności istotne z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu. Zatem zmiana stosunków to zmiana okoliczności, od których zależy istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego-rozumie się przez to zwiększenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub istotne zmniejszenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, które uzasadniają potrzebę skorygowania -zmniejszenia lub zwiększenia- wysokości świadczeń alimentacyjnych. Należy wziąć pod uwagę okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków

majątkowych stron takie jak zmiana stosunków własnościowych powodująca utratę bądź zwiększenie majątku, okoliczności świadczące o zmianie możliwości zarobkowych stron, a także zmiany co do zakresu usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej. Zaznaczyć trzeba, że zmiana stosunków będąca podstawą do zmiany orzeczenia musi zaistnieć po uprawomocnieniu się wyroku, w którym zasądzono alimenty (wyrok SN z dnia 25 maja 1999r. w sprawie o sygn. akt I CKN 274/99).

Analiza stanu faktycznego dokonana w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, których autentyczność nie była w toku procesu kwestionowana, a także w oparciu o zeznania powódki oraz pozwanej, które w zasadzie były spójne i niekwestionowane wzajemnie, doprowadziła Sąd do wniosku, iż w realiach niniejszej sprawy zasadnym jest orzeczenie alimentów na rzecz powódki w kwocie 500 zł miesięcznie.

Przede wszystkim wskazać należy, że pozwana uznała żądanie pozwu, do tej właśnie kwoty. Zgodnie z treścią art. 213 § 2 kpc Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba, że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie Sąd nie dopatrył się powyższego, był związany uznaniem powództwa do kwoty 500 zł. Innymi słowy nie mógł zasądzić tytułem alimentów kwoty mniejszej niż 500 zł.

Odnosnie zaś oddalenia powództwa ponad przedmiotową kwotę, Sąd miał na uwadze przede wszystkim fakt, że powódka określając koszty swojego utrzymania na kwotę 2000 zł miesięcznie, w ocenie Sądu znaczenie te koszty zawyżyła w stosunku do przeciętnych kosztów utrzymania osób w jej wieku, nie uzasadniając tego jednocześnie jej szczególnymi potrzebami. Przede wszystkim z wyliczeń powódki wynika, że na jej tylko wyżywienie przeznaczana jest miesięcznie kwota ok. 900 zł. Kierując się zaś zasadami doświadczenia życiowego należy stwierdzić, że przy prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego przez cztery dorosłe osoby, koszty te mogą kształtować się na znacznie niższym poziomie - w granicach 400 zł. Zauważyć również należy, że na odzież (kupowaną w skali całego roku) powódka miesięcznie wydaje kwotę 365 zł, co również stanowi w ocenie Sądu wydatek duży i wykraczający poza przeciętne potrzeby w tym zakresie. Nadto powódka w żaden sposób nie wykazała kosztów leczenia i rehabilitacji w kwocie 83 zł miesięcznie. Z jej zeznań wynika, że nie jest osobą często chorującą; cierpi na wadę wrodzoną serca, ale nie przyjmuje z tego powodu żadnych stałych leków, a koszt wizyt u kardiologa wynosi ok. 200 zł raz na dwa lata. Nie wskazała również aby uczęszczała w ostatnim czasie na rehabilitację.

Wskazane przez powódkę koszty miesięcznego utrzymania mogłyby zostać w całości uwzględnione przy określeniu wysokości alimentów, gdyby tak określone usprawiedliwione potrzeby mieściły się w możliwościach zarobkowych matki. Również dotychczasowa stopa życiowa rodziny (sprzed rozvodu rodziców) nie może zmienić tego zapatrywania. Na taką ocenę nie może również wpłynąć i fakt, że na takim poziomie potrzeby powódki zaspokajane są w chwili obecnej przez jej ojca. Jeżeli ojciec bowiem posiada takie możliwości i chęci zapewnienia dzieciom, w tym córce, wycenionego przez nią poziomu życia, to taka postawa zasługuje na uznanie, ale musi być oceniana jedynie w kategorii swobodnej i dowolnej decyzji drugiego z rodziców zobowiązanych do alimentacji.

Odnosnie zatem możliwości finansowych matki, w ocenie Sądu - w odniesieniu do obowiązku alimentacyjnego plasują się one na poziomie przez nią uznanym, czyli 500 zł. Zauważyć należy bowiem, że utrzymuje się ona z wynagrodzenia za pracę w charakterze kucharki-sprzątaczk i zarabia ok. 2000 zł netto miesięcznie. Zamieszkuje w mieszkaniu o powierzchni 45,38 m², które jest jej własnością. Czynnosc za to mieszkanie wynosi 360 zł, opłata za wodę i ogrzewanie jest w czynszu. Opłata za prąd wynosi 80 złotych miesięcznie. Za gaz, co drugi miesiąc, pozwana płaci 80 złotych. Dodatkowo ponosi opłaty za garaż w kwocie 80 złotych miesięcznie. Za TV, Internet i telefon płaci 104 zł miesięcznie, oraz opłaca abonament RTV w kwocie 18,64 zł miesięcznie (łącznie ok. 682,64 zł). Mieszka sama. Na wyżywienie wydaje ok. 400 zł miesięcznie, na środki czystości i kosmetyki ok. 100 zł miesięcznie, a na ubranie i obuwie ok. 150 zł miesięcznie, na leczenie ok. 100 zł miesięcznie (łącznie 750 zł). Stałe zatem miesięczne niezbędne wydatki - i w ocenie Sadu wskazane w wysokości realnej i rzeczywistej, w większości poparte dowodami wpłat, a przy tym nie kwestionowane przez powódkę - wynoszą ok. 1432,64 zł. Po doliczeniu do nich uznanej kwoty alimentów 500 zł, wyczerpują one niemal w całości miesięczne dochody pozwanej.

Mając zatem na uwadze powyższe, a z drugiej strony wysokość usprawiedliwionych potrzeb powódki ustalonych nie tylko w oparciu o jej indywidualne potrzeby, ale również w oparciu o przeciętne koszty utrzymania osób w jej wieku, które należało przyjąć na poziomie 1.128 zł (środki higieny i kosmetyki 70 zł, ubrania, buty i bielizna 200 zł, żywność 400 zł, 1/4 kosztów utrzymania domu wskazanych na rozprawie (których wysokości potwierdziła pozwana) 350 zł, dojazd do szkoły 25 zł, wydatki szkolne i korepetycje 83 zł.), zasądzona kwota 500 zł tytułem alimentów od pozwanej w ocenie Sądu pozwoli na zaspokojenie niezbędnych wydatków związanych z utrzymaniem powódki przy uwzględnieniu oczywiście udziału drugiego rodzica w ponoszeniu tych kosztów, a przy tym leży w granicach możliwości zarobkowych pozwanej i nie spowoduje jej niedostatku. Podkreślić przy tym należy, że do niezbędnych kosztów utrzymania nie wliczono także kosztów określonych jako "wakacje letnie i zimowe" oraz "rozrywki" (łącznie 250 zł miesięcznie). Powódka bowiem jest już osobą pełnoletnią i w ocenie Sądu - w sytuacji braku ku temu możliwości finansowych po stronie matki, w chwili obecnej nie ma potrzeby finansowania przez nią - poza bieżącym utrzymaniem, nauką, ewentualnym leczeniem - kosztów wypoczynku pełnoletniej osoby. Z tego samego powodu - jak również przekonania, że w odpowiednim zakresie koszty utrzymania N. S. zostaną pokryte z zasądzonej kwoty alimentów - nie wydaje się zasadnym zasądzenie wyższych alimentów - pokrywających wszystkie wskazane przez powódkę koszty - z odesłaniem do możliwości uiszczania ich z oszczędności matki.

Sąd zasądził alimenty od dnia złożenia pozwu oddalając powództwo również w części żądania ich od dnia 27 sierpnia 2012 r. mając na uwadze, że matka partycypowała w kosztach utrzymania córki w miesiącu sierpniu, wrześniu i październiku 2012 roku w kwocie po 200 zł, a powódka nie wykazała niezaspokojonych potrzeb z czasu przed wytoczeniem powództwa - do czego obligowała ją treść art. 137 § 2 kro.

Jako że z okoliczności sprawy nie wynika, by cofnięcie pozwu przeciwko ojcu B. S. w niniejszej sprawie było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa należało uznać, iż strona powodowa skutecznie cofnęła pozew i na mocy art. 355 § 1 kpc umorzyć w tej części postępowanie.

Zgodnie z art. 333§1 pkt 1 kpc wyrokowi w pkt I nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. z art. 100 i 102 kpc mając na uwadze sytuację finansową pozwanej, uznanie przez nią powództwa do kwoty faktycznie zasądzonej oraz fakt, że pozwana cofnęła powództwo wobec ojca B. S..